

УВОДНИ ДУМИ

Уважаеми читатели,

В тринадесетия брой на списание „Език и публичност“ ще намерите текстовете, представящи оригиналните изследователски резултати, представени от участниците в Осмата докторантска конференция на Нов български университет, която бе проведена през месец юни 2024 г. в гр. Созопол, и независими изследователски текстове. Като се започне с една от най-значимите теми днес – войната на Русия с Украйна, премине се през различни артистични практики, включително новаторски такива, и се стигне до бизнес иновациите, броят покрива широк спектър от актуални обществени и научни проблеми.

Текстът на **Александра Белозерова** поставя Руско-украинската война в перспективата на действията на германското правителство и съответната публична реакция в страната и във Франкфурт на Одер в частност, изследвайки чрез анализ на протестните движения възприятията за този конфликт и участниците в него. Връщайки ни десетилетие назад, текстът на **Ирина Коваленко** проследява в термините на деколонизацията украинската „революция на достойнството“, състояла се в рамките на няколко месеца между ноември 2013 г. и февруари 2014 г. в Киев. Текстът проследява ключовата роля на украинската артистична среда за еманципацията на украинската култура от съветското наследство и колониалното управление. Арт активизмът е предмет на анализ и в текста на **Давиде ла Пиеве**, посветен на акциите на еко-активисти в музейните институции, отправящи предизвикателство към новата дефиниция за музей, предложена от Международния съвет на музеите през 2022 г., която отразява – но от своя страна става фокусна точка на – протестни действия във връзка с етическите и екологични проблеми в съвременните музейни практики. Чрез детайлно разглеждане са анализирани вътрешните напрежения в универсализиращата претенция на дефиницията, влизаща в противоречие с локалните културни контексти, създавайки значими проблеми от морално естество. Поставяйки въпроса за предизвикателствата в жанра на документалния театър, текстът на **Василена Радева** е насочен към намирането на подходящи решения в задачата за съчетаването на обективния фактологичен материал с режисьорското въображение, на политическите факти и естетиката – съчетание, което неизбежно стои в основата на този вид творчески продукт с изискването за баланс между достоверността и активното въздействие върху зрителя. Авторката подлага на разглеждане този проблем чрез постигнатото в теоретично отношение до днес от творци и теоретици като Брехт, Пускамор, Гропиус и др., както

и чрез нейната собствена постановка на пиесата на Торстен Бухцайнер „Нордост. Приказка за разрушението“. **Елица Матеева** се фокусира в текста си, посветен на Аку Каурисмаки, върху спецификата на кинематография на финландския режисьор, изследвайки комплексната взаимосвързаност на използваните от него изразни средства като сюжета, музиката, визуалния език и актьорската игра в продължение на четиридесетгодишната му творческа дейност. В текста на **Йоанна Патула-Кръстева** се откроява Уолт Уитман откъд образа му на поета-бард, определен от неговото поетическо творчество. Ключовата роля в тази трансформация се пада на преоткрития роман „Животът и приключенията на Джек Енгъл“, написан през 1852 г., който позволява да се види по-ясно смесването на белетристика и поезия в ранното творчество на Уитман и преходът от прозаични към изцяло поетични изразни средства. Текстът на **Антонела Бенати** ни пренася в зората на модерното музикално изкуство с въпроса за ролята на най-ранните звукозаписи на музикални произведения в съвременните интерпретации за тяхното изпълнение, спирайки се детайлно на спецификите и ограниченията на техническите средства, отговорни за крайния продукт, с който разполагаме днес. Този анализ, изпълнен в текста чрез примери за техниката на изпълнение на вибрато, разкрива ранните звукозаписи като сложни документи, предмет на интерпретация не по-малко от писмените текстове. Изследването на **Илия Стоименов** представя няколко съществени доказателства за ролята на сарматите в етногенезиса на българите, проследима както в исторически документиранни свидетелства като ритуалите на погребалните практики, така и от новите данни от археогенетиката. **Богдана Богданова** предлага в своя текст обзорец анализ на тематиката и съдържанието на отпечатаните в списание „Археология“ в периода от създаването му до 1989 г. публикации, свързани със София и софийско, посочвайки във връзка с тях ролята на ключови особености и тенденции при развитието на археологията на региона в условията на тоталитарно управление на страната. Барокът и упадъкът на Ренесанса е темата на текста на **Сергей Стефанов**, в който авторът подлага на критичен анализ влиятелните тези на Хосе Ортега-и-Гасет, Якоб Буркхарт, Хайнрих Вьолфлин и др. за антиномичната връзка между залеза на Ренесанса и възхода на Барока, достигайки до извода за проблемността на подобни тези, утвърждаващи съдържателна или културно обусловена стилова взаимовръзка на двата светогледа. В текста на **Диляна Молерова** е направен анализ на модата през призмата на семиотиката с помощта на теориите на автори като Ролан Барт и Юрий Лотман. Модата тук се разглежда не само като средство за изразяване на идентичност, но и като механизъм за създаване и промяна на норми и ценности, генерирайки нови значения. **Ралица Велинова** анализира в изследването си процесите на дигитализация на бизнеса с оглед на ключовата им роля за развитието на показателите за неговата ефективност, където информационните технологии играят все по-голяма роля. Технологичното развитие е контекстът и на изследването на **Мартина Димитрова** и **Екатерина Тодорова** на акустичния анализ в логопедията, който предлага по-добри възможности за анализ на артикулацията в сравнение с традиционните методи. Цел на тази статия е не само теоретичният анализ, но и формулирането на предложения за адаптиране на вече развитите на запад методи за акустичен анализ при диагностика и терапията на говорните нарушения в родната логопедична практика, както и за интегрирането на тези методи в обучението на специалисти у нас. Новите технологични

Възможности в областта на дизайна на виртуална реалност са предмет на статията на **Нина Робин, Седрик Плесие и Жулиен Ломе**, представяща под формата на *case study* надежден, основан на тактилна обратна връзка метод за анализ на технологията за проследяване движенията на ръцете във VR и гейминг разработките. Текстът на **Деница Стойкова** представя и анализира парадоксалната връзка между моралната отговорност и понятието за морален късмет, което, като част от моралната проблематика, създава комплекс от проблеми в областта на моралната теория и става повод за трудно разрешими философски противоречия, а оттам и дебати. С оглед на този проблем идва и предложението за отчитане на факторите, които се намират извън наш контрол, при моралните оценки с цел постигане на едно реалистично, културно обосновано понятие за справедливост.

Христо Гьошев